

De Vlaamsche Toponymie in 1928

door H. J. VAN DE WIJER,
Professor aan de Universiteit te Leuven.

Het blijkt wel dat de gunstige vooruitzichten, die het vorige jaar voor de toponymische wetenschap had geopend, door het verdere verloop in onze Vlaamsche gewesten niet werden beschaamd. Al is wellicht het jaar 1928 minder rijk aan algemeen-synthetische studiën, de plannen, die vroeger van verschillende zijde werden ontworpen, werden doelmatig ten uitvoer gebracht en op verheugende wijze door nieuwe publicaties aangevuld.

In de eerste plaats geldt dit stellig voor de werking van de Commissie voor Toponymie en Dialectologie. Spijts zeer ongunstige omstandigheden groeide het tweede deel der *Handelingen* ook dit jaar tot een volstrekt onmisbaar hulpmiddel voor de methodologie van de studie der plaatsnamen. Naast de voortzetting van het zuiver bibliographisch gedeelte (N^{rs}. 7 en 8), bracht het voor de Vlaamsche navorschers de twee zeer interessante bijdragen van A. DASSONVILLE en J. LINDEMANS (N^{rs}. 16 en 20), door dewelke de aandacht der belangstellenden wordt gevestigd op verschillende nieuwe gezichtspunten in de studie van het ontstaan en de ontwikkeling der plaatsnamen. Ook de twee bijdragen van J. FELLER (zie bl. 129, nota 1) en het bibliographisch overzicht voor Wallonië door wijlen A. DOUTREPONT zullen met

vrucht door de Vlaamsche toponymisten gelezen worden. Met groote voldoening worde hier mede aangestipt dat, op initiatief van Prof. J. VERCOULLIE, die overigens reeds vroeger op dit gebied menige lans had gebroken, de Vlaamsche afdéeling van de Commissie, heel het jaar 1928 door (vooral op *buitengewone* vergaderingen !), haar aandacht heeft gewijd aan het netelige vraagstuk van de spelling der Vlaamsche gemeentenamen, waarin tot hiertoe de meest hopelooze verwarring heeft geheerscht. In de meeste gevallen reeds konden op de laatste vergadering van dit jaar vaste voorstellen worden neergelegd, zoodat een definitieve regeling niet lang meer kan uitblijven (1).

Ook over de normale voortzetting van K. DE FLOU's Woordenboek der Toponymie van Westelijk Vlaanderen, enz. mogen wij ons verheugen : het VIIIe deel (Cnabelstraetkin-Kijverdeij) verscheen op het einde van het jaar, terwijl het volgende deel onmiddellijk daarop naar de pers is gegaan, zoodat wij de definitieve voltooiing van dit ongeëvenaarde werk met gerustheid mogen te gemoet zien.

Van de bewondering, die de arbeid van dezen onvermoeibaren zoeker allerwegen heeft gewekt en van de belangstelling, die er van is uitgegaan, getuigde op de meest welsprekende wijze de onvergetelijke hulde, die den 75-jarige, naar aanleiding van zijn benoeming tot doctor honoris causa der Universiteit te Leuven, werd

(1) Intusschen verschenen in verschillende tijdschriften recensies over de eerste twee deelen der *Handelingen*. Wij vermelden :

LINDEMANS, J. *Pag. Bibl.* III (1928), 1219-23.

LOEY, A. VAN. *Vla. G.* XVI (1927/28), 286-87.

M. L. C. T. *en L. Tilb.* XVI (1928), 217-18.

VINCENT, A. — Toponymie et dialectologie en Belgique. *Rev. Phil.* VII (1928), 769-70.

X. *Ovla. Za.* III (1928), 31-32.

X. *E. S.-Brab.* X (1927/28), 228 en XI (1928/29), 448.

gebracht op 4 November ll. door zijn vaderstad Brugge, door heel de Vlaamsche wetenschappelijke wereld en door tal van vooraanstaande toponymisten uit Nederland, Fransch-Vlaanderen en Engeland (1). Een heuglijke « red-letter day » in de geschiedenis der toponymie ten onzent !

Dat overigens de belangstelling voor de plaatsnaamkunde ook elders in het Vlaamsche land immer vasteren vorm aanneemt, blijkt ten overvloede eenerzijds uit het initiatief genomen door F. PRIMS, die in de *Bijdragen tot de Geschiedenis* belangrijk historisch materiaal ter beschikking wil stellen, en anderzijds uit het aanleggen van een speciale rubriek over Brabantsche plaatsnamen door J. LINDEMANS in *Eigen Schoon en de Brabander*.

Over de *Vla. Top. Vereeniging* valt op dit oogenblik weinig meer te zeggen dan dat ook hier vlijtig wordt voortgebouwd en dat er op dit oogenblik vooral geijverd wordt voor het systematisch verzamelen van het historisch materiaal uit geschreven bronnen en voor het aanleggen van kleinere repertoria van actueele gegevens op een bepaald gebied.

Met de zeer gewaardeerde ondersteuning van de Commissie kon dit jaar het eerste deel verschijnen der *Studiën*

(1) Verdere bijzonderheden over de K. DE FLOU-hulde vindt de belangstellende in de volgende bijdragen :

BIEKORF. — K. de Flou « doctor honoris causa » van Leuven. *Biek. XXXIV* (1928), 54-55.

— Aan heer Karel de Flou ter gelegenheid zijner Hulde te Brugge op 4n in Slachtdaand ll. (met portret). *Biek. XXXIV* (1928), 323-328.

COMITEIT DE FLOU. — Huldebetoen de Flou. *Vla. Top. Ver., Med. IV* (1928), 18-23.

S[MET], J. D[E]. — Manifestation K. de Flou. *Rev. Phil. VII* (1928), 1704-05.

STRUBBE, Eg. I. — Karel de Flou, zijn leven en zijn werk. *Vla. Top. Ver., Med. IV* (1928), 10-17 en *Lew. Bijdr. Bijbl. XX* (1928), 1-8.

— Een heuglijke dag. *Vla. Top. Ver., Med. IV* (1928), 26-31.

X. — K. de Flou. Onderscheiding. *Em. LXX* (1927), 218.

X. — Huldebetooging K. de Flou, 1853-1928. *Toerisme VII* (1928), 354.

van de ontworpen *NOMINA GEOGRAPHICA FLANDRICA* : aan verdere publicaties, waarvoor verschillende van onze medeleden hun medewerking hebben willen verleenen, wordt op dit oogenblik de laatste hand gelegd.

Dankbaar vermeld ik ook bij deze gelegenheid de welwillende medewerking van de correspondenten, die vooral bij het onderzoek naar de plaatselijke uitspraak van de benamingen der Vlaamsche gemeenten (en gehuchten), met het oog op de vast te leggen spelling, in zoo grooten getale zijn bijgesprongen.

Ook hier ontwikkelt zich dus de toestand op vrij gunstige wijze, te meer daar de Vereeniging thans in de nieuwe Universiteitsbibliotheek over een eigen Instituut voor Vlaamsche toponymie kan beschikken, waardoor de werking in velerlei opzicht aanzienlijk vergemakkelijkt wordt ⁽¹⁾.

In Noord-Nederland mochten eveneens de in uitzicht gestelde verwachtingen in den loop van dit jaar in vervulling gaan : bij het begin van 1928 reeds verscheen het VIe deel der zoo lang onderbroken serie *NOMINA GEOGRAPHICA NEERLANDICA* en mochten wij uit den mond van Prof. J. W. MULLER — den promotor der vernieuwde publicatie — vernemen dat een volgend deel binnen zeer korten tijd het licht zal zien ⁽²⁾. Ook het

⁽¹⁾ Men moge verder over de werking der V. T. V. naslaan : H[ANSEN], E. — *Taal-Wetenschap. Nieuwe Wegen. O. M. O. VIII* (1928), 164-166 en 190-193.

SCHARPÉ, L. — (De Vlaamsche Toponymische Vereeniging te Leuven). *K. V. A., V. en M.* 1928, 141-42.

X. *Rev. Phil.* IV (1925), 794 ; VI (1927), 523 ; VII (1928), 1219-20.

⁽²⁾ Dit VIe deel bevat de volgende bijdragen :

REDACTIE. — Wenschen en Wenken voor de verzameling van plaatsnamen.

M. SCHÖNFELD. — Overzicht van het onderzoek der plaatsnamen in de Nederlanden, voornamelijk in de laatste tien jaren.

A. A. BEEKMAN. — Eemnes-binnen (dijks) en Eemnes-buiten (dijks), met kaart.

— Kallensoog.

verschijnen van het werk van P. V. VAN WIJK over de Boerderijnamen (*Oldenzaal*, 1927) geeft blijk van de warme belangstelling, die in den laatsten tijd opnieuw werd gaande gemaakt.

Wat het vraagstuk der spelling van de plaatsnamen betreft, waarvan wij verleden jaar met een paar woorden gewaagden, schijnt de toestand op dit oogenblik in het Noorden heel wat gunstiger te zijn dan hier te lande. Reeds op het einde van het vorig jaar verscheen de « Naamlijst van gemeenten, bewoonde oorden en huizen-groepen in Nederland (opgemaakt door Ph. G. RAPP) », met het verslag der werkzaamheden der interdepartementale Commissie (A. A. BEEKMAN, A. BEETS en J. KARDUX) aangaande de hierin aangebrachte moderne spelling. Tevens werd medegedeeld dat in verschillende departementen de nieuwe spelling zou worden toegepast ⁽¹⁾.

Wij moeten er ons voorloopig wel bij bepalen den wensch uit te drukken, dat ook in Zuid-Nederland een logische oplossing (ook van officiële zijde) niet al te lang meer op zich moge laten wachten.

— Uit, uut (verb. uter, utre, utra) en Over, oer, ūr in plaatsnamen.

J. W. MULLER. — Drecht in plaatsnamen.

— Oestgeest, Rijsburg, Noordwijk.

J. MANSION. — Twee Zeeuwsche-kerke-namen.

W. VAN ENGELBURG. — Waterlandsche plaatsnamen.

C. J. SNUIF. — De gewaarde erven in het kerspel van Enschede.

Rec. BEETS, A. *Ts. Aardr. Gen.* 2° ser. XLV (1928), 1031-34.

HAERINGEN, C. B. VAN. *Taalg.* XXII (1928), 265-57.

V[INCENT], A. *Rev. Phil.* VII (1928), 1725.

⁽¹⁾ Uitgegeven bij de Topographische inrichting te 's-Gravenhage (1927), met machtiging van den Minister van Oorlog.

Hierbij worde tevens nog eens verwezen naar :

IJZERMAN, M. J. — Woordenlijst van de aardrijkskundige namen in Nederland, oorspronkelijk samengesteld onder toezicht der afdeling « Nederland » van het Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap. 4^e dr. *Amsterdam*, z. j.

Ingelijks in de Vries en te Winkel-spelling.

Over Fransch-Vlaanderen worde hier alleen meege-
deeld, dat ook hier de bedrijvigheid haar normalen gang
gaat, dank zij vooral de « Enquête scientifique sur la
toponymie de la Flandre française », ingericht door het
Vlaamsch Verbond van Vrankrijk ⁽¹⁾. Zeer verheugend
vooral is het verschijnen van de Toponymie van Steen-
voorde, door R. DESPICHT (*Bull. du Com. flamand de
France*, 1927, 2) : een bewijs dat men het ook hier ernstig
meent met de wetenschappelijke beoefening der plaats-
naamkunde en dat de opwekkers tevens met het goede
voorbeeld weten voor te gaan.

⁽¹⁾ In het laatste prospectus op bl. 3-5 : *Les Francs s'établissent en
Flandre (d'après DESMAREZ et KURTH)*.

LIJST VAN BRONNEN EN VERKORTINGEN.

Zooals vroeger werd ook voor dit Bibliographisch Overzicht de loopende jaargang geraadpleegd van de vroeger vermelde tijdschriften

Voorts komen nog in aanmerking :

Arch. Lux. Bull. — Bulletin trimestriel annexé aux Annales de l'Institut archéologique du Luxembourg. Arlon, I-IV; 1924-27.

Nom. Geo. Fla. Stud. — Nomina Geographica Flandrica. Studiën en monographieën over Vlaamsche plaatsnaamkunde, uitgegeven door de Vlaamsche Toponymische Vereniging te Leuven. Brussel, I; 1928.

AANVULLING.

Bij een volgende gelegenheid hopen wij gebruik te kunnen maken van de gegevens, die ons van verschillende zijden ter aanvulling van onze Bibliographie zijn toegekomen. Wij vermelden thans alleen :

AFD. VII.

1012a. *LESCOUHIER, D.* — Geschiedenis van het kerkelijk en godsdienstig leven in W.-Vlaanderen. I, II, III. *Brugge*, 1926/27.

Zie III, 622-68 : Alfabetische tafel der gemeenten en parochiën, met aanwijzing van het jaar, in hetwelk zij voor de eerste maal verschijnen — met aanduiding, voor zooveel het zijn kan, van den oorsprong en de beteekenis van de naam — (naar A. DASSONVILLE, J. CLAERHOUT, J. WINKLER, J. LINDEMANS, J. MANSION, K. DE FLOU, A. CARNOY en A. VINCENT).

Bibliographisch Overzicht 1928 ⁽¹⁾.

AFD. I. — ALGEMEENE BIJDRAGEN.

- 1 [3a]. CARNOY, A. — Origine des noms de lieux des environs de Bruxelles.

Rec. B[ERTRANG], A. *Arch. Lux. Bull.* III (1927), 62-63.

DOUTREPONT, A. *Com. Top.* II (1928), 318-19.

FELLER, J. *Revue wallonne* 1927, 339-45.

MULLER, J. W. *Museum* XXXV (1927/28), 200-203.

- 2 [30a]. LOEY, A. VAN. — Plaatsnaamkunde. *Vla. G. XVI* (1927/28), 176-78.

Algemeene beschouwingen over het belang der plaatsnaamkunde en de toponymische werkzaamheid hier te lande.

- 3 [37]. MAREZ, G. DES. — Le problème de la colonisation franque etc.

Vgl. nog LOEY, A. VAN. — A propos des clôtures dans le pays de Vlesenbeek. Etymologie et signification de Uskant (= horstkant). *Rev. Phil.* VII (1928), 1460-74 en PASSELECQ, G. — A propos des clôtures des pâturages à Vlesenbeek. *Touring Club* 1928, 187.

- 4 [40a]. SCHÖNFELD, M. — Overzicht van het onderzoek der plaatsnamen in de Nederlanden voornamelijk in de laatste tien jaren. II. Zuid-Nederland. *Nom. Geo. Neerl.* VI (1928), 9-21.

Omwerking van het artikel van denzelfden schrijver in *Zs. f. Onf.* II (1926/27), 168-78.

(¹) Zooals in het Bibliographisch Overzicht 1927 wordt ook hier de schikking behouden, welke voor de algemeene Bibliographie werd vastgesteld. Naast het gewone volgnummer, wijst het tweede nummer de plaats aan van de bijdrage in de algemeene rangschikking. Nummers in vette cijfers verwijzen naar werken of artikels, waarvan een verder deel is verschenen of waarover intusschen een recensie geschreven werd.

- 5 [46a]. VINCENT, A. — L'origine des noms de lieux.
 Rec. B[ERTRANG], A. *Arch. Lux. Bull.* III (1927), 63.
 CARNOY, A. *Zs. f. Onf.* IV (1928/29), 203-205.
 DOUTREPONT, A. *Com. Top.* II (1928), 318.
 WALTZING, J. P. *Mus. B. Bull.* XXXII (1928), 137.
- 6 [46b]. — Les noms de lieux de la Belgique. *Tour. Club* 1928, 9.
- Over de verschillende taalkundige lagen in de plaatsnamen : uit het boek van VINCENT.
- 7 [54h]. WIJER, H. J. VAN DE. — Bibliographie van de Vlaamsche plaatsnaamkunde (Vervolg). *Com. Top.* II (1928), 13-95 (1).
- 8 [54i]. — De Vlaamsche Toponymie in 1927. *Com. Top.* II (1928), 97-114.
- 9 [54j]. — Het toponymisch jaar (1927). *Vla. Top. Ver., Med.* IV (1928), 1-6 (2).
- 10 [54k]. — De uitspraak van onze gemeentenamen, enz. *Ibid.* 7-8.
- 11 [54l]. — Toponymische kaarten. *Ibid.* 32-35.
- 12 [54m]. — Moderne waternamen. *Ibid.* 37-38.

Zie ook *Rev. Phil.* VII (1928), 1724-25.

(1) Onder de bijdragen van Waalsche zijde wenschen wij vooral te wijzen op :

FELLER, J. — Etude sur les noms de personne contenus dans les noms de lieu. *Com. Top.* II (1928), 177-209.

— La révision de l'orthographe des noms de lieu. *Ibid.* 211-223.

VANNÉRUS, J. — A propos des noms de lieux luxembourgeois en -ing ou en -ingen. *Ibid.* 225-233.

Zeer interessant is ook :

VINCENT, A. — Les noms de cours d'eau diminutifs de noms de lieux, spécialement dans le domaine français. *Rev. Phil.* VII (1928), 21-47.

Zie BONHOMME, J. *Pag. Bibl.* III (1928), 1005.

(2) Enkele bijdragen uit de *Mededeelingen v. d. Vla. Top. Vereeniging* (zie Bibliographie 1927, N^{rs}. 6 [54b], 7 [54c], en 8 [54d]) verschenen intusschen ook in de *Lew. Bijdr. Bijbl.* XIX (1927), 120-137 en werden kort besproken door TH. DE RONDE in *Pag. Bibl.* III (1928), 1125.

13 [54n]. — Bibliographie van de Vlaamsche plaatsnaamkunde (= Nom. Geo. Fla. Stud. I.) *Brussel*, 1928.

Verscheen eerst in *Com. Top.* I (1927) en II (1928), aangevuld met de Bibliographie 1927.

Rec. Es, F. VAN. *Ovla. Za.* III (1928), 109.

LINDEMANS, J. E. *S.-Brab.* XI (1928/29), 224.

PRIMS, F. *Bijdr.* XIX (1928), 497.

WOLF, L. DE. *Biek.* XXXIV (1928), 285-87.

AFD. II. — BIZONDERE VRAAGSTUKKEN.

C. — Varia.

- 14 [108a]. CEYSSENS, J. — L'ancien vocable hon. *Verz. Opst.* IV (1928), 142-162 (1).

Kelt. *ana* (palus) en *anno* (flumen) !

Zie ook : DYCK, A. VAN. De plaatsnaam hon. *Limb.* X (1928/29), 119-20 en LYNNA, F. *Pag. Bibl.* III (1928), 1179-80.

- 15 [152d]. CLAES, W. A. — De riviernaam baar, beer. *Limb.* X (1927/28), 206-07.

Met voorbeelden uit E. Förstemann en, ter vergelijking, plaatsnamen uit Vlaanderen, Luik en Holland.

Zie ook : LAVOYE, M. *Pag. Bibl.* II (1928), 1123.

- 16 [162b]. DASSONVILLE, A. — Een kapittel uit het boek der prosopo-toponymie. *Com. Top.* II (1928), 115-132 (2).

Bakernamen in onze plaatsnamen.

- 17 [162c]. — Skald. *Biek.* XXXIV (1928), 104-106.

Skald = bieza, met een aantal Vlaamsche plaatsnamen waarin dit toponymisch begrip voorkomt.

- 18 [162d]. — Plaats- en geslachtsnamen (Germ. *flusk*, *busk*, *threusk*, met afleidingen). *Biek.* XXXIV (1928), 328-331.

- 19 [173b]. FLOU, K. DE. — Familienamen uitgaande op -man. *Biek.* XXXIV (1928), 129-137.

Ook interessant voor plaatsnamen waarmee de meeste dezer familienamen in verband staan.

(1) Over het artikel van J. CEYSSENS in *Bibl.* 1927, N°. 53 [544a] worde nog verwezen naar J. COENEN in *Pag. Bibl.* III (1928), 965 en naar A. DOUTREPONT in *Com. Top.* II (1928), 326-27.

(2) Over een paar andere artikels van A. DASSONVILLE (zie *Bibliographie* N°. 162 en *Bibl.* 1927, N°. 20 [1620]), vgl. P. ALLOSSERY. *Pag. Bibl.* III (1928), 965-666 en *Ibid.* 887.

Vgl. nog: S[MET], J. D[E]. — Les noms de famille à suffixe -man. *Rev. Phil.* VII (1928), 1725-26 en WOLF, L. DE. — Nog een familienaam op -man (Sluysman). *Biek.* XXXIV (1928), 176.

- 20 [196a]. LINDEMANS, J. — Over eenige niet-specifieke toposuffixen in plaatsnamen. *Com. Top.* II (1928), 133-157.

Over plaatsnamen op -aard, -erik, -ling, -aar of -er, -elaar of -enaar, -man.

Vgl. GASSEN, H. VAN. *Pag. Bibl.* III (1928), 1181.

- 21 [196b]. LOMBAERT, E. — A propos de yde. *Anthrop.* XLI (1926), 125-26.

Deryde (bij Oostduinkerke) = De Reede ?

- 22 [205a]. MANSION, J. ⁽¹⁾. — Vlaamsche en Zeeuwsche persoonsnamen uit de vroege middeleeuwen. *Hand. XIIe Ned. Phil. Congr. Utrecht* (1927), 23.

Over namen op -dei, Boidin, enz. Zie ook Id. — Twee Zeeuwsche -kerke-namen. 1. Oosemondskerke. 2. Boudewijnskerke. *Nom. Geo. Neerl.* VI (1928), 88-93.

Overblijfselen van Oudzeeuwsch taaleigen.

- 23 [221a]. SACRÉ, M. — Het woord kal of kalle in plaatsnamen. *E. S. -Brab.* XI (1928/29), 216-17.

Lat. calere = branden; heilige plaats bij brandstapel ?

- 24 [255a]. W[OLF], L. D[E]. — Van katterkerkhoven. *Biek.* XXXIV (1928), 52-54.

Naar aanleiding van K. DE FLOU. — Katterkerkhoven, (Bibl. 1927, 21 [173a]). Katte is niet klein maar staat wellicht in verband met zekere feiten uit de folklore.

⁽¹⁾ Zie nog van denzelfden schrijver :

Zweedsche Naamkunde (rec. van twee werken van JÖRAN SAHLGREN). *Lew. Bijdr. Bijbl.* XX (1928), 9-12 en zijn artikel over het Zeitschrift für Ortsnamenforschung (I-II) in *Mus. B. Bull.* XXXII (1928), 323-26.

25 [278b]. X. — Paradijs, Parvijs. *Limb.* IX (1927/28), 185.

Zie ook CEYSSENS, J. — Parvis et Paradis. *Arch. Liège Chron.* XVII (1926), 85-89 met rec. A. DOUTREPONT. *Com. Top.* II (1928), 324-26.

AFD. III. — ANTWERPEN en BRABANT.

A. — Generalia.

- 26 [299a]. LINDEMANS, J. — Brabantsche plaatsnamen, verzameld en toegelicht. Eerste Reeks. *E. S.-Brab.* XI (1928/29), 212-215; 239-242; 269-272.

Waardevolle verzameling van historisch materiaal met nauwkeurige opgave van bron en datum; in vele gevallen met verklaring.

B. — Afzonderlijke steden of dorpen.

1. — ANTWERPEN.

- 27 [330a]. HEMEL, E. VAN. — De Luizenmarkt te Antwerpen (= de Pluysmarkt). *Toerisme* VII (1928), 390.
 28 [335c]. PRIMS, F. — Antwerpiensia 1927. Losse bijdragen tot de Antwerpsche geschiedenis. *Antwerpen*, 1928 (1).

Zie vooral N^{rs}. 1, 2 : De naam Antwerpen, 5 : Harincrode en de Antwerpsche namen op inc, 7, 12 : De eerste straten van Antwerpen, 13, 14, 15, 21, 22, 41.

- 29 [335d]. — Antwerpiensia 1928. 2^e Reeks. Losse bijdragen tot de Antwerpsche geschiedenis. *Antwerpen*, 1929.

Zie vooral N^{rs}. 2 : Kempen en Kempische dorpen (betekenis van Kempenland, Mansuarie), 3, 4 : Onze oudste polders (de oudste poldernamen), 5 : De velden van het Antwerpsche dorp (de zeven Antwerpsche veldcomplexen), 7 : Van den dorpsaanleg naar het stadsbeeld (de nieuwe straten), 8 : Coppennolle, 9 : Van koestal tot kasteel, 10 : Raadselachtige

(1) Een korte nota over twee vroegere bijdragen van F. PRIMS (zie *Bibl.* 1927, N^{rs}. 27 en 28 [335a en 335b]) door W. VAN EEGHEM vindt men in *Pag. Bibl.* III (1928), 1005, 1181.

plaatsnamen (de holen, de tempel, de Spiegel, de Dekenstraat, het Hegheveken, Moederheighem), 18 : Het ontstaan der familienamen.

- 30 [337a]. SCHEVENSTEEN, A. F. C. — De ontwikkeling van het klooster Terzielen binnen Antwerpen. *Antw. Arch.* 2^e R. III (1928), 150-89.

Zie Bijlage (bl. 177-189) met lijst van huizen.

- 31 [337b]. — De ondergang van het klooster Terzielen binnen Antwerpen. *Bijdr.* XIX (1928), 446-491.

Zie vooral Bijlage II (bl. 465-491) met lange lijst van goederen.

- 32 [341a]. WERVEKE, A. VAN. — De legende van Antwerpen (Hant-werpen !). *Nat. Stedenschoon* VII (1928), 37-39.

- 33 [343a]. X. — Van huizen die verdwijnen (op de Schoen- en Eiermarkt te Antwerpen). *Antw. Arch.* 2^e R. III (1928), 65-66.

1a. — BERCHEM.

- 34 [348b]. VERSTEYLEN, K. en VONCK, L. — De straten van Berchem. z. p. n. d. (1928).

2. — MECHELEN.

- 35 [357a]. CRAB, G. — Eenige woordjes over de toponymie van Mechelen vóór 1400. *O. K. Mech.* XXXII (1927), 136-37.

Over Mechelen, Drapstraat, Schermoel en Schaalstraat.

- 36 [357b]. — Verklaring van enkele toponiemen toepasselijk op Mechelsche plaatsnamen. *O. K. Mech.* XXXIII (1928), 103-113.

Over Bruel, Biest, Driesch.

- 37 [371]. STEURS, V. en UYTTERHOEVEN, J. — De toponymie van Mechelen.

Zie X. *Toerisme* VII (1928), 48.

7. — TIENEN.

- 38 [399a]. GOFFIN, H. — Toponymie tirlémontoise. *Thiun.* II (1928)⁵⁻⁶, 1-4.

Over het Schavuitstraetje.

- 39 [399b]. MARNEFFE, E. DE. — Tirlémont. Etymologie, note complémentaire. *Thiun.* II (1928)¹⁻², 1-2.

- 40 [400b]. RIDDER, F. DE. — Historiek der straten en openbare plaatsen van Tienen. *Hag. G.* 1928¹⁻², 17-32; *Ibid.* ³⁻⁴, 1-32.

C. — Varia.

- 41 [432b]. DELESTRÉ, G. D. — Grimbergen. *E. S.-Brab.* XI (1928/29), 129-192.

Op bl. 129-130 eenige bijzonderheden van toponymischen aard.

- 42 [446a]. LINDEMANS, J. — De beteekenis van Assche ten tijde der Romeinen. *E. S.-Brab.* XI (1928/29), 33-41 (1).

O. m. op bl. 41 over enkele Romaansche plaatsnamen te Assche en over enkele esch-namen.

- 43 [458b]. POSSOZ, J. — Le nom de Hal. *O. K. Hal V* (1928), in *voordruk* (2).

(1) Belangstelling verdienen ook de twee volgende bijdragen :

LINDEMANS, J. — Waren er twee Ham's in 't leven van St. Gudula ? *E. S.-Brab.* X (1927/28), 197-201 en het wederwoord door PODEVIJN, R. *Ibid.* XI (1928/29), 260-67.

(2) Zie ook een korte bespreking van een vroeger artikel door J. POSSOZ (*Bibliographie* N°. 214) door J. VAN DEN WEGHE. *Pag. Bibl.* III (1928), 887.

In hetzelfde nummer van *O. K. Hal* verschijnt van de hand van J. VAN DEN WEGHE : *Geschiedenis van Buysinghen*. Met heel wat toponymische bijzonderheden.

- 44 [461b]. PRIMS, F. — De toponiemen van Vorrsselaer in de XIVe-XVe eeuw met kaart. *Bijdr.* XIX (1928), 385-416.

Zeer interessant toponymisch materiaal uit twee oude cijnsboeken (1381 en ± 1430).

Zie ook *Oudh. K.* XIX (1928), 106.

- 45 [462a]. RIDDER, F. DE. — Bijdrage tot de geschiedenis der gemeente Hombeek. I. Ligging, naam, verdeling, bevolking. *Mechl.* VII (1928/29), 1-9; 40 vlg.

Zie vooral bl. 2-9 en 40-41 : naamverklaring en verdere toponiemen.

- 46 [463a]. ROSELETH, H. — Middeleeuwsche kasteelen te Hekelgem. *E. S.-Brab.* XI (1928/29), 225-238.

- 47 [470a]. UYTTERHOEVEN, J. — Eenige aantekeningen over Elewijt. *Mechl.* VI (1927/28), 138-143; 145-152.

In het 2^e gedeelte oude vormen met verklaring van Elewijt en verdere toponiemen.

AFD. IV. — LIMBURG en LUIK.

C. — Varia.

48 [551a]. DELVAUX, A. — Folklore. Broekom-Oorsprong van den plaatsnaam: Gebrand Bonder. *Limb.* X (1928/29), 226.

49 [552a]. DYCK, A. VAN. — Uitheemsche vormen van Limburgsche plaatsnamen. *Limb.* IX (1927/28), 154-56.

Ongeveer 25 Vlaamsche gemeenten met Franschen naam en een dertigtal Waalsche gemeenten met Vlaamsche benaming.

Zie ook LAVOYE, M. *Pag. Bibl.* III (1928), 1123 en vgl. voorts: COUNE, M. — Eenige nota's. *Limb.* IX (1927/28), 204 en ID. — Nog over Vlaamsche namen van Waalsche gemeenten. *Ibid.* 244.

50 [562b]. LYN, J. — De cijnhoven in het land van Loon. *Limb.* X (1928/29), 42-45; 70-78; 81-86.

Ook door den toponymist met vrucht te raadplegen.

51 [567a]. PAQUAY, J. — De hoeven der kerkelijke instellingen in Limburg, I. *Verz. Opst.* IV (1928), 121-141.

Interessant wegens de namen van de vermelde hoeven.

52 [567b]. PITON, E. — Promenade archéologique dans le pays de Landen. *Arch. Brux.* XXXIII (1927), 250-51.

Op bl. 250-51 enkele etymologische bijzonderheden over Waasmont.

53 [571a]. VOLS, J. — Wat beduidt de plaatsnaam Beverst? *Limb.* X (1928/29), 87-94.

Oncritisch overzicht van de verschillende gissingen.

AFD. V. — OOST- en WEST-VLAANDEREN

en Henegouwen.

A. — Generalia ⁽¹⁾.

54 [597]. FLOU, K. DE. — Woordenboek der Toponymie van Westelijk Vlaanderen, enz. Deel VIII (Cnabelstraetkin-Kijverdeij). *Brugge*, 1928.

B. — Afzonderlijke steden of dorpen.

4. — BRUGGE.

55 [665a]. B. — Hoe 't met ons « Zaksken » zit. *Biek. XXXIV* (1928), 18-19.

Over de Oudenzakstraat en de Malbergplaats.

56 [665c]. BEER, B. DE. — 't Stil Ende. *Biek. XXXIV* (1928), 141.

De Philips de Goede laan te Brugge.

57 [674a]. R. T. — Over de « Plaetse Maubert ». *Biek. XXXIV* (1928), 50.

C. — Varia.

58 [786b]. CLAERHOUT, J. — Wielsbeke. *Biek. XXXIV* (1928), 68-70 ⁽²⁾.

Wille, de naam van een heidenschen god ?

⁽¹⁾ De bijdragen door J. JACOBS, W. CONRAD e. a. en J. VALCKENAERE, vermeld in *Bibl. 1927*, N°. 57, 58 en 68 [598a, 627a en 895a], vindt men besproken door P. ALLOSSERY in *Em. LXX* (1927), 213-15 en J. VERCOULLIE in *Mus. XXXV* (1927/28), 145; voorts door P. ALLOSSERY in *Em. LXX* (1927), 206-09 en *Pag. Bibl. III* (1928), 1125.

⁽²⁾ De bijdrage van J. CLAERHOUT vermeld in *Bibl. 1927*, N°. 16 [136a] wordt besproken door P. ALLOSSERY in *Pag. Bibl. III* (1928), 1181.

- 59 [786c]. — Les Origines de Cuerne. *O. K. Kortr. Hand. N^e. R. III* (1927), 21-24.

Zie Bibliographie 1927, N°. 786a.

- 60 [786d]. — Ethogénie du Courtrais. III. Cortracena celtica. I. Machelen. *Ibid.* 39-42.

Magheline = Kelt., *magos*, veld en Kelt. *lindos*, vijver, moeras.

- 61 [849b]. FLOU, K. DE. — Moers-Nieu-Capelle, Moers-Oude-Cappelle. *Biek. XXXIV* (1928), 78.

Bijnamen van Nieuw- en Oudekapelle.

- 62 [859a]. IMPE, A. — Ruiselede. *Toerisme VII* (1928), 239-41.

Met enkele namen van oude hoeven en heerlijkheden.

- 63 [866a]. M. F. — Zwin en Zwijn. *Biek. XXXIV* (1928), 137-38.

- 64 [890a]. [SMET], J. D[E]. — De Uil, het Paradijs, of de Vrede. *Biek. XXXIV* (1928), 281-82.

Naam van een herberg te Meulebeke bij Tielt.

- 65 [931b]. X. — Knokke (de molen « Het Kalf »). *Nat. Stedenschoon VII* (1928), 135-36.

AFD. VII. — HISTORISCHE EN GEOGRAPHISCHE HULPMIDDELEN.

- 66 [*Hand. II*, bl. 61*n*]. VELTMANS, H. — Taalgrenstoe-standen in het Luiksche. *Davidsf. Alg. Verg.* 16-6-28, bl. 92-117.
-